

"Möt Bioenergin"

När kräftsången har inletts och den mörkögda augustimånen stigit upp brukar hösten annonsera sin ankomst. Så icke i år. Nästan hela landet har högsommarvärme fortfarande i början av september. Visserligen har det regnat en hel del på sina ställen men då snarare mer än länge. Jag tänker då på Uppsala, Göteborg, Dalarna och några fler platser som fått skyfall med översvämningar och stora problem som följd i stället för stilla höstregn.

Värmerekord, skyfall och andra konstigheter! Har den kommit nu växthus-effekten?

Ur klimatförändringssynpunkt är det naturligtvis för tidigt att ha någon uppfattning. Men visst är det skönt att veta att vi har börjat ta itu med att försöka minska utsläppen av växthusgaser.

Nog om vädret. Nu är semestern slut och vi får ägna oss åt energifrågorna igen.

På SVEBIO har vi hållet tre föredrag, besvarat en remiss, ställt in två konferenser och haft höstens första styrelsemöte. De viktigaste frågorna på detta möte var diskussionen om vår inställning i energiskattefrågan – ett hett ämne nu när energiskatteutredningen just håller på att tillsättas och igångkörning av en informationsdrive om energin – speciellt med tanke på allmänheten, slutkunderna, som kan få en felaktig uppfattning från den smutskastningskampanj om biobränsle som förekommer i en del dagspress med Dagens Nyheter i spetsen.

Informationskampanjen "Möt Bioenergin" kommer att läggas upp i flera steg och syftar till att beskriva möjligheterna med och nödvändigheten av en biobränslesatsning i stor skala. Kampanjen kommer att kräva finansieringshjälp och jag ber att få återkomma till detta.

I dagarna presenterades etapp 1 i utredningen om den nya energimyndigheten. Denna etapp omfattar budget (180

Mkr för 1998), lokalisering (Stockholm) och nätmyndighetens ställning (egen avdelning inom energimyndigheten med självständigt beslutsfattande av näravdelningens chef i tillsyns- och prövningsärenden). Etapp 2, som presenteras den 15 september omfattar ledningsform, organisationsstruktur och instruktion för energimyndigheten. Dessutom förslag på rådgivande organ och beslutande nämnder. Etapp 3 omfattar bemanning ekonomiskt styrsystem, IT-stöd, administrativa rutiner och lokalanskaffning. Hela utredningen skall vara avslutad före den 31 december. Den nya myndigheten påbörjar sin verksamhet den 1 januari 1997.

I och med att riksdagen den 10 juni tog det energipolitiska beslutet är tveksamheten om inriktningen nu borta och aktiviteterna har tagit full fart. En del slutkunder är väl fortfarande tveksamma till uppvärmningssätt. Valet mellan fjärrvärme, pellets eller värmepump och att behålla olja eller el är inte lätt för gemene man. Att byta till något okänt är jobbigt. Det känns extra osäkert att byta till biobränsle eftersom viss press systematiskt försöker hävda att biobränsle är en felsatsning. Att det är oekonomiskt, miljöfarligt, att det inte finns, etcetera. Detta bemöter vi med ovannämnda informationskampanj.

För att få riktig fart på hanteringen av småhusuppvärmning måste någon större aktör, ett energiverk, en pelletstillverkare, Vattenfall, en lantmannaförening eller dylikt gå in och ta systemansvaret. Åtminstone till en början.

Ett mycket bra exempel på detta är Sala-Heby Energihandel AB, som just har startat ett "Färdig Värme"-projekt. SHE installerar fjärrvärme eller pelletsledning beroende på fastighetens geografiska läge i stället för dess nuvarande uppvärmning. SHE tar därvid hand om installation och drift samt pelletsinköp och -distribution.

Vidare tecknar man ett långtidskontrakt till en taxa med till en början fast pris. I kontraktet ingår då också hushållsleverans. Avtalet går naturligtvis att mot viss ersättning stiga av i förtid.

Jag nämnde inte naturgasen som ett alternativ till fjärrvärme och pellets. Mest därför att den aldrig kan ingå i ett

framtida hållbart energisystem eftersom den är fossil. Förespråkarna inser ju faran med växthusgaserna och ursäktar byggandet av ett rörsystem för naturgas med att man tänker distribuera biogas i systemet så småning om.

Resonemanget haltar dock genom att biogas har en annan sammansättning än fossilgas. Biogas från avloppsverk och soptoppar är mest likt fossilgas (25–50 procent av värmeverdet). De är dock begränsade i mängd. År 1995 var produktionen 1,2 TWh och kan aldrig komma upp i 25–40 TWh/år som motiverar en ledning över Mellansverige.

Stora volymer biogas kan dock framställas genom pyrolysför gasning av biobränslen antingen atmosfäriskt eller trycksatt. Här uppkommer dock ännu större skillnader, som innebär att biogasen har svårt att ersätta naturgasen i industriella processer.

För uppvärmning skulle det kunna gå men med ett värmeverde på 10–20 procent av fossilgasen räcker inte nätet till för distribution av mer än 10–20 procent av energimängderna och 80–90 procent av kunderna blir utan. Man kan naturligtvis för dyra pengar och med stora energiförluster rena gasen. Men detta är inte effektivt. Energi i användbar form är en bristvara liksom för övrigt pengar.

Det är också ett fundamentalt fel i resonemanget, nämligen att plocka bort den största fördelen av alla med biobränsle – dess lokala förankring. Då för gasningstekniken är kommersiell sker för gasning integrerat i elproduktionsanläggningen. Det är alltså orationellt att transportera biobränsle till en central jätteför gasningsanläggning och sedan föra tillbaka gasen till kraftvärmeverket i rör. Detta kostar återigen för mycket energi och pengar.

Det här resonemanget har vi fört så många varv vid det här laget att argumenten borde vara kända. Men likaväl ser man bilder av rör med orden "Naturgas -> Biogas -> Vätgas" på. Jag antar att våra konkurrenter på gassidan inte vill förstå. I vilket fall ser vi även här behov av ovanstående informationskampanj.

Slutligen återkommer vi med ett medlemsbrev så snart energiskatteutredningsdirektiven är kända. □

Hälsningar från ett sommarvarmt Stockholm, Kent Nyström

*Kent Nyström,
verkställande ledamot i
Svenska Bioenergi-
föreningen.*